Debreczen 1896. XXIII. évfolyam 191. sz. Hétfő, augusztus 17.

Előfizetési árak:
Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hóra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Főpiacz, a városházzal szemben.

Hirdetések:
Egy hasábos petit soronkint 5 krjával számittatnak.

Közérdek és hazaárulás!

Debreczen, augusztus 17.

(D.) Mi füstölög ott a sikon távolban? De nagyobb kérdés ennél, hogy mi füstölöghet az ellenzéki pártok tüzhelye körül? Csángó Misi, illetőleg László Miska, a „Magyar Ujság“ szerint a nagy Miska, e füst közepett sürög-forog most, mint mikor a boszorkányt üző asszonyok nyirfa seprüvel akarják rendre tanitani a forgó szelet. Csángó Miska azonképen fuziót sürget.

Érez valamit Csángó Misi, mivel hogy Csángó Misi mindig érez valamit. Csángó Misi soha nem hagyja ugy el az ő Twist Olivéreinek hálájából épült palotája küszöbét, hogy előbb meg ne szagolná, mi vagyon a levegőben. Bor-szagtól, sör-szagtól, alma-szagtól, torma-szagtól, érettségi vizsgaszagtól stb. telitett-e az atmoszféra s hogy tulajdonképpen melyik szag az uralkodó szag azon napon: mert nem lehessen tudni, hogy „mi nagyobb a szent Gellérthegyénél“: László Miska-e, vagy az ő szaglási képessége.

Mikor aztán László Miska az analizált szag után megindul, siker szokta kisérni az ő nyomdokait, mert László Miska egyáltalában nem szokott nyomdokolni ott, ahol kilátás nincs a sikerre. Ha borszagot érez? Akkor nap borüzletet; a sör-szagból árpaüzletet; az alma-szagból gyümölcsüzletet, a torma-szagból tormaüzletet csinál. László Miska nem azért pedagógus, hogy bortermelő, sörerjesztő, gyümölcsmivelő és tormareszelő ne legyen.

Mi szagot érezhet most az ellenzéken, hogy a fuzióra oly kimondhatatlan gusztust kapott? Ezen törik fejüket azon leérettségivizsgázott jogászok, kik a László Miska közczélért fáradozó buzgósága nélkül soha nem látták volna Themisz istenasszony menyországát.

Mert László Miskáról köztudomásu dolog még az is, hogy ő mindenkor, minden időben és minden körülmények közt megszokott feledkezni magáról. Soha bort nem termelne, soha zabot nem hegyezne, soha susinkát nem aszalna, soha tormát nem reszelne, ha önfeláldozásának magasztos ihlete a közczélérti küzdelem porondjára nem vezetné.

Soha a kormánypártról az ellenzékre nem ment volna, ha a közczél nem háborgatja sértett közérdekének honfiui fájdalmait és soha eszébe nem jutna ellenzéki létére a fuzió, ha ezen „noch nie da gewesene“ nagy eszmével nem hazáját akarná megmenteni.

László Miska nem gondol magára soha! Ezt jegyezze meg minden ember. És ha már egyszer ugy történt, hogy sorsát a mérsékelt ellenzék sorsához kötötte és ha már egyszer ugy áll ez a sors, hogy a mérsékelt ellenzék hajója sülyedni kezd, hát mint hü patkányhoz illik, ezt a hajót ő el nem hagyja. Nem mintha a szabadelvüpárt hajójának szüksége nem lenne egy ily élő fundusinstruktusra; nem mintha attól félne, hogy igyekezetei a közczél érdekében nem vezetnének oly biztos sikerre, mintha czókostól, mókostól, hajóstól és mindenestől átvitorláz a fuzió szorosán, hanem mert elve tartja és tartotta mindenkoron, hogy: első sorban a haza!

Nem különben Ugronék is hozzáfogtak Székely-ország havasai közt az önérdeknélküliséghez s az „Udvarhely-megyei egyesült ellenzék“ czimmel, kidugták a padlás ablakán a honmentő millenniris lobogót.

A közérdek czéljából nem lenne nagyobb ostobaság, mintha bevallanák az emberek, hogy a közérdek czéltábláját azért lövöldözik, mert ők is czélt akarnak találni. Ezen képen történik, hogy minden csak a közérdekben történik.

Egyeseknek eszébe jut egy-egy vasuti konczesszió. Megszerzi, eladja és a közérdeknek szent ne-

TÁRCZA.

A tükör.

Irta: **Catulles Mendes.**

Egy királyságban történt, hogy egy szép napon minden tükör eltünt az országból. Falitükröt, kézi- és zsebtükröt, mindent, de mindent összetörtek a királyné parancsára, a ki rut volt, mint egy szörnyeteg és félt, hogy sétálás közben valahol megtalálja látni a saját képét. Azután gonosz volt a zuzája is; jól esett a lelkének, hogy a szépek és csinosak sem gyönyörködhetnek hajuk dus fonataiban, arczuk rózsapirjában, szemük kék egében, vagy mélységes sötétjében. Képzelhetni, hogy az ország leányai és asszonyainak cseppet sem tetszett ez a rendelet. Mert mit ér a természet minden adománya, ha nem láthatjuk magunkat. Sokan elmentek a lassan folydogáló patakhoz, a tó sima tükréhez és ott a kristálytiszta vizben szemlélték alakjukat, ott csinositották hajukat, a fakó arczuak ott pirositották képüket. De ez sem tartott sokáig. A gonosz királyné irigységében mit tett? Deszkával födette be a patakokat, hosszu padlókkal a tavakat, vagy békanyálat eresztett beléjük, a mitől a tiszta kristályviz piszkosra változott. És elrendelte a királyné, hogy a kutakat oly mélyre ássák, hogy vizökben senki magát meg ne láthassa. És vödörrel nem volt szabad vizet merni, mert abban is megláthatták volna képüket az emberek, minden vödröt elkoboztak, csak a lapos fatálak maradtak, meg. Országszerte nagy volt a kétségbeesés, különösen a kaczér nők siránkoztak a kik bizony ebben az országban sem voltak kevesebbén, mint más országokban. És a királyné nemhogy sajnálta volna az alattvaló bánkódását; ellenkezőleg, ugy örült, hogy neml áthatják magukat a nálánál szebbek, mint a hogy mérgelődött volna, ha saját arczát látja a tükörben.

*

De volt a városban egy Rózsa nevü leányka, a ki nem nagyon bánta a tükröt, mert volt neki egy kedvese. Persze, a ki az embert szépnek találja és egy alkalmat sem szalaszt el, hogy ezt megmondhassa, könnyen pótolhatja a tükröt.

Igazán? De mondd, nem hazudsz? kérdezte Rózsa? A szemeim tényleg olyan szépek?

— Olyanok mint a frissen harmatos buzazavirág.

— És az arczom bőre nem fekete?

— Homlokod tisztább a most esett hónál, orczáid versenyre szállnak a rózsa szinével.

— És mit gondoljak ajkaimról?

— Olyanok, mint a hasitott cseresznye.

— És a fogaim, ha nem hargszol?

— Mint a rizs szemei, ha nem fehérebbek.

— Azonban a füleim miatt igazán nyugtalan vagyok. Milyenek? Nagyok, kicsinyek?

— Lelkecském, hogy nyugtalankodhatol ilyen gyönyörü kis gyöngykagylók miatt?!

Igy csevegtek ők, Rózsa gyönyörködve, az ifju még jobban elragadtatva, mert a mit mondott, mind egy szóig igaz volt. S a mily jól esett a leánynak hallgatni szépsége dicséretét, oly boldog volt a legény, hogy mindezt láthatta és elmondhatta. Vonzalmuk napról-napra növekedett. S mikor egy szép napon az ifju nőül kérte Rózsát, a leány gyengéd pirulással sütötte le szemeit és közbe csintalanul mosolygott, de nem mintha nem-et akart volna mondani. O, korántsem! Boldog volt. De boldogsága nem tartott sokáig. Szerencsétlenségére Rózsa örömének neszét vette a gonosz királyné, a kinek meg az volt a legfőbb boldogsága, hogy a másikét megzavarja. És Rózsánál kétszeres oka volt erre, mert ő volt az ország legbájosabb teremtése.

*

vében zsebrevágja a rebakot. Soha az a vasut létre nem jött volna a nélkül a közérdek nélkül. Valakinek a vizáradástól járt ezer holdas területei vannak. A közérdek czéljából a vizszabályozás létrejön. Valaki bankigazgató akar lenni. A közérdek czéljából a bank megalakul. Társulatok, egyesületek, vállalatok, épitkezések, mentesitések stb. létesülnek „közérdek"-ből, mert ha az inditók és mozgatók bevallanák, hogy a dologban magánérdek is közre játszik, elszakadna a publikum.

A publikumot föl kell ültetni, le kell főzni: ha ugy akarja a publikum. Ha a publikum magánérdekeket nem akczeptál, hát föl kell venni a köpönyeget: legyen közérdek! Ha a publikum az Ugronok vezérkedhetnémségének és egyéni hüségének nem akar eszközévé lenni, hát legyen eszközévé az ellenzéki közérdeknek: hivel hogy meg kell menteni a Mazát! Persze ez senkinek másnak, csakis az Ugronoknak lehet feladata.

Ezen rettentő nagy harczában a közérdeknek, amely harczban minden ember a mellét veri, zászlóját lobogtatja s nagy igyekezetében kipirult arczának bibora a hazafiság glóriájától ragyog, egyedül a kormány áll önzőn, sötéten, mint Mephisztó a Fauszt háta megett, fejét egyedül a hazaárulás ügyén törve!

Magyarország 1867. óta, hogy Európa müvelt államai közt helyet foglalhasson; hogy a világ-konczertben ő is hangot adjon; hogy saját érdekeit önön maga képviselje; hogy ereje aczélának rugalmasságával oly nagyot müveljen, amelyet a világ bámuló elismeréssel szemlél és leveszi kalapját az erély és akarat hatalma előtt; hogy tudományos előhaladásával, müvészetével, irodalmával, egyetemeivel, igazságszolgáltatásával, iparával, kereskedelmével stb. oly emelkedést mutasson minő az 1867. időkbe visszatekintve magasztos érzelmekkel tölti el a honfi keblét, — hát mondom, csak ezek a dolgok nem történtek közérdekben! Ezek a haszonlesés, hazaárulás és a Bécs kezére játszás aljas eszközeivel hozattak létre, Magyarország emelkedése a kormány gyalázata!

Hát hajolj meg én magyar nemzetem a László Miskák, az Ugronok és Barthák előtt, legyen a Te gyönyörüséged az a közérdek, melyet ők müvelnek és itéld el azokat, kik a második ezerév történetének alapkövét a vaskapu örök bazaltjába falazták be.

— **Belföldi hirek.** (*A zoborhegyi emlékmü felavatása.*) A munkácsi ezredévi emlékmü felavatása után e hó 30-án a Nyitra melletti Zoborhegyen felállitandó emlékmü ünnepélyes felavatása következik a sorban. Az ünnepségen a magyar kormány részéről ezuttal Lukács László pénzügyminiszter jelenik meg. A minisztert és az ünnep többi résztvevőit Budapestről külön vonat viszi. Az ünnepre most küldte szét a meghivókat a pénzügyminiszter. — (*A hajdu-dorogi magyar püspökség.*) **A hajdu-dorogi görög-katholikus magyar püspökség felállitása érdekében egy inditvány érkezett a napokban Szabolcsmegye törvényhatóságához. Az inditvány arra kéri a törvényhatóságot, hogy a görög-katholikus hivek hazafias mozgalma érdekében irjon át a többi törvényhatóságokhoz és hivja fel őket, hogy intézzenek ők is feliratot e tárgyban az országgyülés mindkét házához.**

A gazdasági egyletek szövetsége.*)

A jövő hónapban Budapesten összeülő IV. országos magyar gazdakongresszus fő tárgya: a gazdasági egyletek szövetségének megalkotása lesz. Arról, hogy e szövetségnek mily nagy hivatása van: ma már találán nem szükséges hosszasan dissertálni. Három évtized tanulságaira volt szükség ahhoz, hogy a „par excellence földmivelő állam" inségre jutott mezőgazdái az erők egyesitésének égetően szükséges végrehajtásához komolyan hozzáfogjanak. Három évtizede vajudik e kérdés; azalatt az eszme egyre nőtt, egyre izmosodott, bár ellenségei is voltak s ma is vannak; ellenségei mindazok, kiknek nemzetközi Wertheim-kasszáikat a mi gyöngeségünk töltögette meg... A sajtó némely olcsó organumaiban ma is olvashatjuk nemes elleneinknek a gazdákhoz intézett jóakaró figyelmeztetéseit, melyeknek nem kevesebb a czélja, mint az ujabb agrár mozgalmak discreditálása.

De ne vegyük ezeket figyelembe; mezőgazdaságunk megmentése, fölemelése: a közös czél, mely felé törekednie kell mindenkinek, ki hazáját szereti. Ezért kell akarnunk erőink egyesitését, ezt nem szeretik azok, kiknek hazájuk a széles nagyvilág..

Előttünk a czél, melynek elérése a második ezredév alapját veti meg, kudarcza: anyagi elzüllés. Jól vigyázzunk tehát az eszközökre, a kivitelre. E szövetséget csupán a közakarat, a teljes egyetértés hozhatja létre és az eredményes müködés tarthatja fenn.

Alkossuk meg szabad, önkéntes társulás alapján, függetlenül, hisz mindannyian akarjuk s ha volnának vonakodók, azok is — az első siker után — biztosan közénk jőnek.

Mondja ki a IV. országos kongresszus, hogy:

1. a magyar gazdasági egyletek *országos szövetségét* Budapesten székelő önálló

*) Az „Erdélyi Gazdasági Egylet" hivatalos közlönye: az „Erdélyi Gazda" augusztusi számának első czikke; ajánljuk gazdasági egyleteink figyelmébe.

Mikor egyszer, pár nappal a menyegző előtt a réten sétálgatott, egy öreg koldusasszony közeledett feléje s alamizsnát kért a szép Róssikától. De hirtelen visszahőkölt, mintha kigyó marta volna meg.

— Nagy ég! Mit láttam!

— Mi bajod, jó asszony és mit láttál? Szólj, kérlek!

— A világ legrutabb teremtését!

— Ejnye, csak nem rólam beszélsz, szólt Rózsa mosolyogva.

— Bizony rólad, szegény gyermek. Régóta járom a világot, de sohasem találkoztam oly csunya ábrázattal, mint a tied.

— Csunya? Én?

— Százszor csunyább, mint az ördög.

— A szemeim?

— Fakók, mint a hamu, de ez még semmi. Hanem kancsalitasz, hogy az ember fél reád nézni.

— S az arczom?

— Mintha korommal volna bemázolva.

— S a szám?

— Hervadt, mint őszszel a virág.

— És fogaim?

— Sárgák és szélesek, mint a páviáné.

— O Istenem! De hát a füleim?

— Nagyok, piszkosak, dagadtak s csak ugy ágaskodnak a kóczhajad alól. Én magam se vagyok szép, de mégis meghalnék szégyenletemben, ha olyan volnék, mint te.

S a gonosz anyóka — bizonyosan valami irigy tündér lehetett, a roszindulatu királynő barátnője — hangos kaczagással futott el. Szegény Rózsa pedig odaborult egy padra és keservesen zokogott.

Bánatát semmi sem oszlathatta el. Rut vagyok! Rut vagyok! mondogatta folyton.

Hiába erősitgette vőlegénye az ellenkezőt, hiába könyörgött, hogy feledje el a vénasszony hazugságait. „Hagyj el! Te hazudsz, szánalomból elámitasz. Most már mindent értek. Nem szeretsz, csak szánsz. A koldusasszonynak nem volt oka engem megcsalni! Miért is tette volna? Hiába, csunya vagyok. Csak azt nem értem, hogy tudod nézni arczomat." A legény meg akarta győzni és sok-sok embert gyüjtött köréje és mindegyik azt mondta, hogy Rózsika gyönyörüséges kis leány, a legszebb az országban; még az asszonyok is igy vélekedtek, pedig hát nem igen szokták egymás szépségét dicsérni. Semmi sem használt; a szegény gyermek meg volt győződve, hogy az emberek csak könyörületből dicsérik. „Összebeszéltetek", mondogatta s mikor a vőlegény mégis meg akarta ülni a menyegzőt, rémülten kérte, hogy ne vegyen el oly undok teremtést, mint ő, nem lesz ő soha férjes asszony, soha ez életben. Az ifju kétségbeesetten tördelte kezeit, mert igazán szerette Rózsikát. Térdein kért, könyörgött, de a leány folyton csak azt hajtotta: „Sokkal rutabb vagyok, semhogy a feleséged lehetnék." Mit tegyen, mihez fogjon? Az egyedüli mód, a leány megnyugtatása az lett volna, hogy tükröt tart szemei elé. De az egész királyságban tilos volt a tükörgyártás! „Jól van, elmegyek a királynőhöz! mondta a vőlegény. Akármilyen kegyetlen, meg fog indulni könyeim s a te szégséged láttára és vissza fogja vonni, ha csak pár órára is a szigoru rendeletet." És elindult Rózsikával a királyi udvarba.

*

— Ki az? Mi baj? szól a gonosz királynő. Kik ezek az emberek, mit keresnek?

— Fölség, a legszánandóbb vőlegény áll előtted.

— Ejnye, ilyesmivel zaklattok engemet?

— Légy könyörületes!

— Ej! Mi közöm a te szerelmedhez?

— Ha megengednéd, hogy egy tükröt . . .

Tovább nem szólhatott. A királynő dühtől reszketve fölugrott.

— Tükörről mersz beszélni én előttem?

központi szervezettel és alapszabályokkal kivánja megalakitani :

2. a *szövetségbe belépés* — az egyes testületek alapszabályainak módositása nélkül — bizonyos megállapitandó (mondjuk : 6 vagy 12) évi kötelezettség mellett, egyszerüen közgyülési határozattal történjék :

3. ugyanazon közgyülési határozattal és kötelezettséggel ajánljon fel minden belépő egylet egy tehetségéhez *mért évi összeget a szövetség költségeinek fedezésére* :

4. ezen anyagi hozzájárulás aránya szolgál egyszersmint a *jogok gyakorlásának* mértékeül is.

Mindez oly tiszta, világos és érthető, hogy a részletek e négy *sarktétel* szem előtt tartásával alig okoznak nehézséget és ami fő : minden kétséget, félreértést kizár. Avagy nem ez a czél ?

Teljes elismeréssel adózunk az „Orsz. Magyar Gazdasági-Egyletnek“ ; kétségtelen, hogy e testület nem csupán : „primus inter pares“ s mint vezető egylettől — mondhatjuk : a többinek mintaképétől el is várjuk, hogy az akczió élére álljon, a szövetségnek ugy erkölcsi, mint anyagi nagy erejével éltető lelke legyen, de kerülje ki annak még a lehetőségét is, hogy elleneink — e szövetség létesitése alkalmából — czentralisztikus törekvéssel vádolhassák. Ezen alkotásnak már pólyájában megtámadhatatlannak kell lennie, mert bármily nemes legyen intentiónk, ha a forma nem megfelelő, nem elég világos és érthető — már sebezhetők vagyunk.

Adjuk fel tehát az eddigi tervet mely — amint a tapasztalatok bizonyitják — különben sem nyerte meg minden egyesület helyeslését s teljesen liberális alapra helyezkedve alkossuk meg azt a szövetséget, melytől a magyar föld jövő sorsa függ !

Tokaji László.

Kerékpározó kisasszonyok.

Debreczen, augusztus 17.

A kerékpár-sport debreczeni hivei pár nap óta büszkébben, mint valaha, száguldoznak végig a fehér-köves utczákon. A publikum pedig, ez a szigoru puritán erkölcsökkel gyanusitott konzervativ debreczeni közönség, bámulva nézi a szokatlan, feltünő jelenséget, amelyről eddig a mi mucsai felfogásunk mellett azt hittük, hogy az mindvégig csak a nagy világvárosok körén belől maradó századvégi divat lesz s nálunk : Debreczenben legfölebb a szinpadon a Három Háznérban nyilik alkalmunk bizikliző hölgy látására.

Pedig a mult héten Debreczenben is megjelentek már, még pedig legnépesebb utczáinkon a kerékpározó nők kerékpársportot üző fiatal urak társaságában. Két bátor szivü kisasszony, bizonyosan a papa és a mama engedelmével, vállalkozott arra a merész kisérletre, amely hivatva van megtörni a Debreczenben különösen fagyos előitéletet a nők nyilvános kerékpározása iránt.

Nem tudjuk mennyiben fog ez sikerülni a két szép kisasszonynak s hogy vajjon fog-e a kerékpár-sport a debreczeni hölgyek körében annyi követőre találni, mint például egy uj szeszélyes formáju kalap viselése. De hogy mindenki megbámulta s ki mosolyogva, ki fejcsóválva, ki meg lelkesült örömmel, szóval vegyes érzelmekkel nézte a török bugyogós, kamáslis kisasszonyokat, amint apró lábaikkal serényen dolgozva kerékpáron rohantak végig a Piacz-utczán, az olyan bizonyos, mint hogy 2-szer 2=4.

Épen kapóra jön tehát a nők kerékpározásáról irott következő elmefuttatás, a mely a P. N. közelebbi számában jelent meg. Igy hangzik :

Eleinte csak itt-ott lehetett női biciklistákkal találkozni, az utóbbi esztendőben azonban ez a századvégi sport rohamosan hóditott a gyengéd nem körében. S beállott az a furcsa jelenség, hogy az alsóbb osztályoktól eredő divatot átvették a magasabb körök is, az egyszerü polgárcsaládok szórakozását magukévá tették azok is, akiknek az élet mindent megadott. Gizella bajor herczegnő, királyunk legidősebb leánya például nagy barátja a kerékpársportnak és leányait is sorra tanittatja erre a testedző mulatságra.

Mindezek daczára a női kerékpározásnak még számos ellenzője akad nemcsak a férfiak között, akik a női nemet illető dolgokban mindig a legkonzervativebb álláspontou vannak, de a hölgyvilágban is, ahol sokan a nők háziasságát féltik a kerékpározástól és ennek a férfias sportnak üzésében valósággal nőietlenséget látnak.

A nők kerékpározása ellen tényleg számos érvet lehet felhozni. Mindenekelőtt a nők testalkata nem az ülő-sportra termett s az ember esztetikai érzékét sérti a kerékpáron átvetett lábbal ülő nő helyzete. Hogy ez az esztetikai szempont nem a légből kapott : bizonyitja a nők lovaglási módja is, amely szerint a nők külön e czélra szolgáló támlás nyeregben féloldalt ülik meg a lovat. Ez az ülésmód a kerékpáron tornászati bravur és normális gyakorlottsággal meg sem is kisérelhető a nyaktörés veszedelme nélkül. A modern világ persze segit magán s mert nem ülhet a kerékpárra nőiesen, féloldalt, hát felül rá férfimódra. Nem akadályozza meg ebben az sem, hogy fel kell adnia a női divatot s kissé megstilizált férfiruhát kell öltenie.

Mindezeken kivül a kerékpározás nem a női testalaknak megfelelő testgyakorlat s bármennyire hive is valaki a nők testi nevelésének, kénytelen a nők kerékpározását többékevésbé helyteleniteni. S tényleg Angolországban, ahol a nők testedzését a legjobban szem előtt tartják, a hol a leányokat a fiukkal együtt mindennemü sportra, vivásra, uszásra, tornázásra, futásra stb. megtanitják, a kerékpározás még maig sem foglalt helyet a hölgyvilág szórakozásai között.

A kerékpározásra a nők testi nevelésében tényleg semmi szükség nincsen. A lábak edzését, amelyre a kerékpározás első sorban képes, sokkal inkább elérhetni az uszással és a futással, ami azonkivül az egész szervezetre, annak minden tagjára fejlesztőleg hat, nem kivánja sem a női divat, sem a női testalakhoz illő testtartás megváltoztatását.

Van azonban a keréksportnak egy faja, amelyet a nők is üzhetnek, anélkül, hogy esztétikai érzékünket sértenék. Ez a triciklesport, amelynél a nő a két főkerék közt mintegy széken ülve hajtja a gépet. Ez az ülésmód normális, nem vonja maga után a ruhaviselet megmásitását s mindazt nyujtja, mit a kettős kerék. Ép oly gyorsan haladhat, ép oly mértékben edzi a lábizmokat s ugyanazt a szórakozást szerzi meg, amelyek semmivel sem előnyösebbek, de annál erősebben kihivják a társadalom kritikáját.

Magyarázatot egyedül abban az irányzatban találhatnánk, amely korunkban minden egészséges szellemi vagy testi foglalkozást a szélsőségbe hajt. Excentricitás a nők kerékpározása is, amelyet nem kell valami nagyon komolyan venni. Elmulik az, amint jött. Valaminthogy minden női divat legföljebb három-négy esztendeig él, ugy ez is mihamar helyet fog adni egy másféle excentricitásnak, vagy ki tudja, talán utját egyengeti a nők normális testi nevelésének.

h. N. C.

Szinház.

* **A szinigazgató előkészületei.** *Komjáthy* Jánosnak, a debreczeni szinház igazgatójának összes diszletei, ruha- és könyvtára megérkeztek s azok elrendezésével a szinház müszaki személyzete most van elfoglalva. Mig teljesen rendben lesznek, ez hosszabb időt vesz igénybe, mert Komjáthy Jánosnak csakugyan gazdag ruhatára, felszeszerelése és könyvtára van. Komjáthy szinigazgató nejével együtt szintén megérkezett s most már állandóan itt is maradnak. Maga az igazgató megteszi a sziniévad megnyitásával járó előzetes intézkedéseket s szeptember elsejétől a bérletek megnyitása ügyében a szinházi irodában hivatalos órákat is fog tartani. A bérletek iránt egész szeptember hó során intézkedhetnek az érdekeltek, de a régi bérlők jogai csak szeptember 20-ig maradnak érvényben. Azok helyett, a kik a régi bérlők közül szeptember 20-ig nem jelentkeznek, uj jelentkezők rendelkezésére bocsátja az igazgató. A szintársulat szintén itt időző rendező ével még szeptember első napjaiban megállapitja Komjáthy az egész októberi müsort. Annyi már bizonyos, hogy a szezont szeptember 26-án, még pedig Verő György látványos szinmüvével az „1000 év“-vel nyitják meg. Az alkalmi szinmühöz a népszinház diszletei után készülnek már most a diszletek. Szeptember hónapban mind bérletszünetben tartják meg az előadásokat s a bérlet csak október elsejével veszi kezdetét. A szintársulat összes tagjainak szeptember 20-ra kell Debreczenben lenniök s másnap már a próbákat is megkezdik.

Egy szem buza.

(Bölcselkedés.)

Irta : **Lovassy Andor.**

Áldott növénynek parányi magva ! itt pihensz a porban, lábaim előtt ; széttiporhatnálak, de kezembe veszlek, mert megszentelt téged a küzdő halandók omló könye, kicsordult vére. — Imájába foglal milliárd ember ; érted eped, érted harczol, miattad fárad e kerek világ minden lakója ; a Kari tengertől le a kerguelek szigetéig ; a megkövült Falklandtól, a jéggé dermedt Baffinöbölig.

Kalászok hulláma reng a végtelen rónán ; fölötte nem a sirály, a halálnak és vésznek sikongó madara, hanem a háladalt csicsergő szürke kis pacsirta repked, magasztalva a jóltevő Isten nagyságát, bölcsességét.

Piruló buzaszem ! Te érted kelt ádáz tusára a góth, a germán, miattad rombolt a vandal, ezredév előtt érted csatározott a hun, a longobárd.

Magvad éltet ad és erőt ! Pereg a köny a szalmaviskók alatt ; hull a verejték birhatásodért ; boldog a nép, melynek földjén fakadsz ; inség köszönt be, hol csirád kivész.

— Könyörgöm, felség, ne légy ingerült és hallgasd meg szómat kegyesen. Ez az ifju leány, ez a szép virágszál azt hiszi, hogy ő rut . . .

— Bizony, igaza van ! — mondá a királynő vad kaczajjal, mert soha sem láttam ennél undokabb arczot.

Rózsa e perczben azt hitte, hogy mindjárt meg kell halnia. Nincs kétség, ő rut ; hisz a királynő is annak találta. Szemei elborultak, ájultan rogyott a szőnyegre, a trón lépcsője elé. — A vőlegény hallva a királyné hazug beszédét, dühösen kniabálni kezdet, hogy a királyné vagy bolond, vagy hazudik. És még többet is mondott volna, de az őrök megragadták s befogták a száját ; és a királyné intésére előlépett a hóhér, a ki mindig ott állot a trón mögött.

— Végezd tisztedet, szólt a királynő a felségsértőre mutatva.

A hóhér kihuzta arasznyi széles pallosát, miközben Rózsika ájulásából magához térve, kinyitotta szemeit . . . . És ekkor egyszerre két velőtrázó sikoltas hallatszott. Az egyik az öröm ujjongása volt, mert Rózsika meglátta magát a fényaczélban, a másik az ijedtség, a rémület jajszava, mert a gonosz királynőt rémülettel töltötte el, mikor szörnyképét meglátta a váratlan tükörben.

Kain megölte Ábelt miattad; testvérre ront a testvér s mig a gazdag duskál benned, Lázárnak ajka eped egy morzsád után.

Más növény is sarjad a barázdák között. A máknak magva édes, de kábit s mámorit, a datura mérge gyilkol és butit, de te, parányi buzaszem, éltet és üdvöt adsz.

A mesék mannája a végtelen pusztán nem volt oly áldott, miként te vagy; bolyongó népek üdvöt adó étke; vándor madaraknak kedves fészke, bokra; mi lenne a föld, ha te kipusztulnál? Sivár sivatag; fekete pokol. A Megváltó imáját a „Miatyánk"-ot kiszáradt ajkak rebegnék epedve. Némulna a vigság, csüggedne a remény és széttörne a hit, ez a szent kapocs, mely összeköt földet és eget.

A természet csodája a czédrus, fenn a Libánom ormán; a büszke fenyő a sziklák oldalán eltörpül melletted te csodás növény!

Pedig mennyi ellenséged van neked! A tövis, a dudva, a gaz, a fekete konkoly, mely elnyomni akar.

Ellened tör a kártékony rovarok hada; megmételyez a rothasztó üszög; porba tipor a száguldó vihar; remegő száraidnak aranyos kalászát szerteszét veri a jégeső, de te ujra éledsz, ismét megfakadsz; ha jön a kikelet s áthevit a nap. Mikor megsárgul szinig telt fejed, villan a kasza, pendül a sarló; kévébe köt sok ezernyi nép s tarlott mezőkön zeng a háladal; szárnyal magasba a halleluja.

A harmat, mely reád esik, elköltözött lelkek hálakönnye; a napsugár melege, mely a pirkadó hajnalon áthevit, mennybe szállt szellemek szerelmes csókja; az esti szél, mely simogat bolygó tündérek édes susogása.

Parányi buzaszem itt a tenyeremen, légy áldott! Terjeszsz boldogságot a küzdő emberek között, e forgó földtekén! . . . .

Legujabb.

A czár Bécsben.

Budapest, augusztus 17. Hivatalos jelentés szerint a czári pár aug. 27-dikén érkezik Bécsbe, d. e. 10½ órakor az északi pályaudvarba. A vasutnál a király, királyné és az uralkodóház tagjai fogadják. Az állomástól a Hofburgig vezető utakon a katonaság sorfalat képez. A Hofburgban megérkezés után az udvari méltóságok bemutatása. Öt órakor diszebéd, este theater parée az operában. 28-án diszszemle és nagy családi ebéd. A czár 29-én elutazik.

Katholikus kongresszus.

Budapest, augusztus 17. A katholikus kongresszus ma nyilt meg. Istenitisztelet után az uj városháza disztermében Hornig, Dessewffy, Steiner püspökök és Esterházy Móricz gróf nyitották meg. Azután megalakultak a csoportok.

Angyal-csinálók.

Budapest, augusztus 17. Borzasztó bünténynyt fedeztek fel Nagy-Komlóson. Kindl Amalia bába segédkezett egy odavaló gazdag leány büne elpalástolásában. De a bün kiderült. A vizsgálat megtalálta a kis holttestet a bába udvarán. Ugyanott még **husz, más csecsemő hulláját** találták elásva. A szülésznő beismerésben van.

A kalocsai választás.

Budapest, augusztus 17. Kalocsán Ugronék fuzionáltak Kossuth Ferenczékkel. Jelöltül tegnap Széchenyi Andor grófot kiáltották ki. A választás Bethlen Gergely gróf helyének betöltése augusztus 27-én lesz.

Táviratainak folytatását l. a hatodik oldalon.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap **d. u. 2 órakor csak** esetleg **hétfőn** később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak **az egyik** oldalára irni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartatnak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattár a feleknek felvilágositásokat ád hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Famunkatanitás. A kézügyesitő egyesület főreáliskolai mühelyében d. u. 2—4 óráig. Kedden előkészitő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

—

— **A király születésnapja.** Holnap, Ő Felsége a király születésnapján, reggel ½8 órakor a városházán gyülnek össze a hatóságok és hivatalok. Onnan vonulnak az ev. ref. nagytemplomban 8 órakor kezdődő hálaadó istenitiszteletre. Onnan 9 órakor a r. kath. templomba mennek, ahol fényes Te-Deum lesz. A két izr. templomban reggel 7 órakor, az ev. ref. templomban pedig 10 órakor tartják a hálaadó istenitiszteletet. A helyőrség külön ünnepli meg a legfőbb hadur születésnapját. Ma este nagy zenés takarodó lesz a város főbb utczáin, holnap reggel hat órakor ismét katona-zene járja be a várost. Fél kilencz órakor pedig az összes legénységet, közel 4000 főnyi csapatot, tábori misére vezényelik ki a Pavillon-laktanya elibe. E fényes katonai ünnepélynél dr. Wolaffka Nándor v. püspök beszédet intéz a katonasághoz, azután Pálfi Béla s. lelkész misét tart. Délben Wolaffka Nándor a Bikában nagy ebédet ád, amelyre városunk notabilitásait hivta meg.

— **Könyves Tóth Antal lemondása.** A mult héten pénteken mi közöltük először azt a meglepő hirt, hogy *Könyves Tóth* Antal, a tiszántuli ev. ref. egyházkerület és a debreczeni kollégium ügyésze, lemondott az ügyészi állásáról. A Debreczeni Protestáns Lap a derék férfiu érdemeiről visszalépése alkalmából igen melegen emlékezik meg. Ez elismerő sorokat már csak azért is átvesszük, hogy saját multkori hirünk egy téves adatát és hiányait pótolhassuk. „Tóth Antal a debreczeni ügyvédi kar veterán tagja, b. e. K. Tóth Mihálynak testvére, több mint egy félszázad óta áll szoros összeköttetésben ugy egyházkerületünkkel, mint különösen főiskolánkkal. 1842. évi október havában mint gazdasági tanácsjegyző kezdte meg müködését; 1851-ben a Sápy Sámuel helyére ügyésznek választatott meg s azóta ama tekintélyes testületnek, a kollegiumi gazdasági tanácsnak egyedüli olyan tagja, ki 54 hosszu év lefolyása alatt oldala mellől már rég jobb hazába tért társak közül az akkori időből még életben van; ki oly sok jeles között páratlan nagylelküséggel, kitörölhetetlen betükkel irta fel nevét kollegiumunk alapitói között akkor, midőn előbb (1883-ban) 31 nyilas tanyaföldjét tulajdonjoggal a kollegium nevére kebeleztette s ezenkivül később végrendeletileg ujabban 16 nyilas tanyaföldet hagyományozott főiskolánknak. 54 év egy emberi életben is nagyot jelentő szám; hátha még azt valaki az egyház és iskola ügyének szolgálatában tölti el! Ez alatt a hosszu idő alatt viharos időket élt át főiskolánk. S a viharban is kormányzó férfiak közt mindig ott látjuk Tóth Antalt, ki a legnagyobb szivóssággal foglalkozott egyházi és iskolai ügyeink kormányzása körül, ki soha, de soha — s ezt a szó valódi értelmében mondjuk — egy tanácsülésről sem maradt el, erős szervezetü testalkotása nagyon kivételesen engedvén magát betegség által legyőzetni. A nyugalomba lépni óhajtó férfiut mindnyájunk elismerése kiséri léptein, őszintén kérvén a Gondviseléstől, hogy drága életének még minél több időn át örvendhessünk."

— **Protestánsok kongresszusa.** A *Szabad Sajtó* czimü protestáns egyházi-társadalmi lap azt az üdvös tervet veti fel, hogy az ezredév alkalmából, amidőn minden érdekközösség kongresszusra gyül össze, a protestánsok is tartsanak a nehéz megélhetési módok, lételünk és jövendő boldogulásunk, teendőink megbeszélése végett kongresszust Budapesten. A mozgalom élére a püspökök és főgondnokok lépnének, védnökül pedig báró Bánffy Dezső erdélyi főgondnokot, miniszterelnököt kellene megnyerni. A Szabad Sajtó felkéri mindazokat, akik az ügy iránt érdeklődnek, hogy elhatározásukat minél előbb tudassák vele.

— **Dobiecki Sándor diszalbuma.** Az a pompás diszalbum, amelylyel a debreczeni üzletvezetőség lepte meg Dobiecki Sándor üzletvezetőt 25 éves jubileuma emlékére, közszemlére van kitéve Zádor Lajos üzletében. Az albumot Dávidházy Kálmán készitette.

— **A debreczeni iparos ifjuság** önképző egylete Debreczenben eddig még soha nem rendezett, felette mulattató „Szüreti ünnepélyt" tart a jövő hó folyamán. Az előleges intézkedések megtehetése czéljából e hó 19-én tartja a vigalmi százas bizottság összejövetelét.

— **Lövészet.** A debreczeni lövésztársulat által tegnap, 16-án, tartott lövészeten dijat nyertek: legjobb szeglövéssel: Szücs Károly 1 drb aranyat, legjobb mélylövéssel Molnár Ferencz 4 koronát, legtöbb körlövéssel Fodor József 2 koronát.

— **Uj megálló.** A Debreczen-Büd-Szent-Mihály között közlekedő 4411. és 4414. sz. vonatok f. év augusztus hó 9-étől kezdve a debreczeni baromvásártér melletti utátjárónál utasok *leszállása* czéljából feltételesen, azaz ha leszálló utas jelentkezik 1 perczre meg fognak állani. A 4411. számu vonat délelőtti 7 óra 56 perczkor, a 4413 sz. vonat pedig esti 6 óra 22 perczkor érkezik a megálló helyre. Utasok felszállása a megállóhelyen nincs megengedve. A megállóhelyig a Debreczen-Vásártér állomásig esedékes menetdijak fizetendők. A megállóhelyen szolgálattevő személyzet nem lévén, a használt menetjegyek a vizsgáló kalauznak adandók át, a feladott podgyász pedig a vevény átszolgáltatása mellett, a vonat tartózkodása alatt, a vonatvezetőnél veendő át.

— **Kicserélt zászlószeg.** A debreczeni „Zion" egyesület zászlóavató ünnepélye alkalmából ő felségéhez is küldött egy rendkivül diszes zászlószeget, amelyet azonban — mint köztudomásu dolog — ő felsége kabinetirodája minden megjegyzés nélkül visszaküldött. Az illetékes hatóság ma akarta az egyesületnek a szeget kézbesiteni s ekkor kiderült, hogy a kabinetiroda nem az egyesület szegét küldötte vissza, hanem egy másik ahhoz hasonló zászlószeget. A kicserélt zászlószeget most visszaküldik a kabinetirodához, a honnan bizonyára rövid idő alatt megérkezik majd a valódi zászlószeg.

— **Északi-sark utazó.** Megirtuk már, hogy Nansen, a bátor északisark utazó visszatért az örökjég országából. Nansen a Ferencz József-földön találkozott a

Norvégiába hajózó Windward-dal és átszállott másodmagával a nehézkes járásu és a viszontagságoktól erősen megviselt „Fram"-ról, a mely az expedicziő többi tizenegy társával csak később fog megérkezni. Az expedicziő tudományos sikere mimár kétségtelenül áll. A kutatók négy fokkal haladtak tul az eddig ismert helyeken. A legutolsó európai szárazföldi állomásról, Chaborowáról a következő levelet irta fivérének: „Két éven belül aligha fogok visszatérni utamról, sőt az is lehet, hogy három évig is oda leszek, de mindenesetre vissza fogok térni." És ebből a határozott, energikus kijelentésből meg lehet ismerni Nansent. Szivós és rendithetlen. A Jackson-expedicziő, melynek „Windward" hajója Nansent most felvette, 1894. julius 10-én indult el Angolországból. Az expedicziő a Ferencz József-földön tartotta téli állomását és onnan az északi szélesség 82-ik fokáig, azonkivül az Ausztria-Sund és a Petermann-földig hatolt előre. Fennebb már emlitettük, hogy Nansen az eddigi ismert területeken tul négy fokkal haladt előre. Lockwood hadnagy 1884-ben érte a sarkkörnek eddig ismert legészakibb pontját északi szélesség 83°24′ és a nyugati hosszuság 40° foka alatt. Ennek következtében a Nansen által elért terület pontos meghatározás szerint az északi sarktól alig ötven földrajzi mértföld távolságra van, a mely távolság már olyan csekély, hogy épenséggel nem jön számitásba. Nansen ott járt, a hova soha ember el nem tudott hatolni, olyannyira közelébe jutott az északi sarknak, mint eddig még senki. Érdekes, hogy az északi kontinenst valószinüleg az álmok közé kell soroznunk. Nansen legalább azt mondja, hogy ő utjában a 82-ik fokon tul nem talált szárazföldet, hanem mindég jégmezőn jártak. — Az expedicziő három évig és husz napig tartott, Nansen 1895. márczius 14-én hozta el a „Fram" hajót és attól fogva mindig a jégen haladt előre. Mindenütt, a hová Nansen előre hatolt, jég volt, de nagy hézagokkal. A tenger azon a helyen 3800 méter mély volt. Az első 190 méter hideg volt, a mélyebb rétegekben fél fok meleg, valószinüleg a golf-áram következtében. Nansennek attól a szándékától, hogy a „Fram"-mal az Olennek torkolatába hatol, hogy kutyákat vegyen fel hajójára, el kellett állnia, miután a kikötés eddigelé ismeretlen szigetcsoportok miatt lehetetlen volt. A kutyáknak elégtelen száma miatt 86°15′ magasságban kénytelen volt visszafordulni. Kellő számu kutyával és kajakkal eljutott volna az északi sarkhoz.

— **Öngyilkosság tizennégy forint miatt.** *Leopold* Károly helybeli kereskedőnél mint pénzbeszedő volt alkalmazva *Kiss* Károly, a ki a reá bizott nyugtákkal s a beszedett pénzekkel mindennap pontosan beszámolt a gazdájának. Szombaton este azonban a pénzbeszedő nem jött haza, a miért Leopold jelentést tett a rendőrségnél. Ma reggel aztán a Hatvan-utczai *Rozenfeld* Mór-féle vendéglőben találták meg Kiss Károlyt átlőtt mellel. A szerencsétlen a beszedett pénzből mintegy tizennégy forintot elköltött s a büntetéstől való félelmében egy egy csövü pisztolylyal öngyilkossági szándékból a mellébe lőtt. A gyorsan előhivott Dr. *Kenézy* Gyula részesitette az első orvosi segélyben s azután kiszállittatta a közkórházba, a hol Dr. *Czakó* Zsigmond osztályorvos vette gondos ápolás alá. Az orvos bizik életben maradásában.

— **Itélet a Pável-tüntetés ügyében.** Négy napi tárgyalás után szombaton délben hirdette ki, zsufolásig telt teremben, Millye Gyula elnök a Pável-tüntetés ügyében a törvényszék itéletét. Szombaton mondotta el Hegyesi Márton és Sass Ede, Fehér Dezső és a többi hirlapirók védője nagyhatásu és ugy jogi érvekben, mint az ékesszólás eszközeiben gazdag védőbeszédét. Az itéletet — mint nekünk jelentik — a nagyváradi közönség nagy megdöbbenéssel fogadta. Maguk a jelenlévő román panaszosok, akik némi elégtételre vártak, sem számitottak arra, hogy az itélet olyan sulyos lesz, amilyent a két elsőrendü vádlottra, az oláh származásu *Bercsey* György ipartestületi elnökre és *Sass* Ede hirlapiróra mért a bíróság. — Az itélet igy szól: „Ersőrendü vádlott Bertsey György és másodrendü vádlott Sas Ede a btkv. 176. §-ába ütköző magánosok elleni erőszak büntettében találtattak bünösöknek és ezért a 91. szakasz figyelembe vételével *hat—hat havi börtönre itéltettek.* A btkv. 171. és 172. §-ának 2-ik pontja szerint minősülő izgatás vétségének vádja alól felmentettek. Féder Sámuel, Schneider János, Fráter Gyula, Gencz János, Klein Ármin, Pál István, Szilágyi Lajos, Ekkert József vádlottak a btkv. 176. §-ában ütköző magánosok elleni erőszak büntette helyett annak vétségében találtattak vétkesnek és ezért egy—egy havi fogházra itéltettek. Fehér Dezső harmadrendü vádlott, minthogy a végtárgyalás folyamán ellene semmiféle terhelő körülmény, vagy bizonyiték fel nem merült, az ellene emelt vádak terhe és következményei alól felmentetett." — Hasonlóképen felmentették a többi vádlottak egyrészét is, másik része ellen pedig uj végtárgyalás tüzetett ki. A károsultak és panaszosok kártérítési követeléseikkel polgári per utjára lettek utasitva. Az elmarasztalt vádlottak, valamint védőik valamennyien felebbeztek az itélet ellen, hasonlóképen felebbezett a kir. alügyész is a büntetés szigoritása, az eltérő minősitések és az általa nem inditványozott felebbezések ellen. *Sas* Ede beadványt intéz ugy az „Otthon irók és hirlapirók köré"-hez, mint a „Budapesti ujságirók egyesületé"-hez, a melyben ügyét a magyar ujságirók elé terjeszti és kijelenti, hogy mindkét egyesületből kilép, ha az ujságirói kötelessége teljesitéséért rámért szigoru itéletet rá nézve *erkölcsileg hátrányosnak találják.*

— **A hortobágyi legelő-adó** alapjául szolgáló jószágösszeirás lajstroma tegnaptól fogva aug. 31-ig közszemlére van kitéve az adószámvevőség hivatalában: Hungária-épület, II. emelet, 14 sz. ajtó.

— **Tüz az Ondódon.** Hatalmas lángnyelvek emelkedtek fel az éjjel az ondód felől. A tüz ugy tizenkét óra tájban ütött ki *Medgyesi* Gábor 35-ik számu tanyájában s rövid idő alatt 170 kereszt buza lett a lángok martalékává a nélkül, hogy az oltásra csak gondolni is lehetett volna. A nagy kárt okozott tüz keletkezésének okát nem tudják. A mezőrendőrség részéről ma délelőtt *Kálmánczhelyi* Mór kapitány kiment a helyszinére s ott megtartotta a szükséges vizsgálatot.

— **Alsó-Tátrafüreden** ez idő szerint 1708 fürdő-vendég van. Debreczenből legutóbb odaérkezett dr. *Brüll* Bertalan ügyvéd.

— **Megtámadta a rendőrséget.** *Balló* Károly vasöntőde munkás tegnap, fölhasználva a vasárnapi munkaszünetet, kiment a Nagyerdőre már délelőttt, hogy egy kissé üdüljön. A „Leveles"-ben azután ugy lerészegedett, hogy alig volt képes a lábán állani. Ilyen állapotban a rendőrségi állomáshoz ment s az ott levő rendőröket szidalmazni kezdte. A két rendőr a garázda munkást letartóztatta, a mi felett *Balló* olyan dühbe jött, hogy egy alkalmas pillanatban *Gombos* rendőr kardját kirántva, azzal hadonázni kezdett, majd a mikor látta, hogy azzal senkit sem sérthet meg, a kardot ketté törte. Most majd rákerül a sor a számadásra, a mely rá nézve nem lesz a legkellemesebb.

— **A budapesti vonat.** A kiállitás iránt támadt érdeklődésre és a forgalomra tekintettel, a m. á. vasutak igazgatósága ugy intézkedett, hogy mint több nagy városból, ugy *Debreczenből* is inditsanak még egy vonatot. Ez a vonat *Debreczenből* hajnalban indult s délben ért a fővárosba. A kiállitás megnyitása óta eddig lefolyt idő alatt azonban épen ezzel a vonattal utaztak a legkevesebben, ugy, hogy az államvasutak igazgatósága *az uj vonatjárat beszüntetését rendelte el.* Most, a Szent István napja előtt megnövekedett forgalomra tekintettel, az igazgatóság ujabb rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében a *Debreczenből hajnalban induló személyvonatot s továbra, de csak augusztus hó 24-ig forgalomban tartják.* Igy tehát a debreczeniek hajnalban 4 órakor induló vonattal is felrándulhatnak a fővárosba.

— **Training az ivásban.** Gyakorlat teszi a mestert, igy szól a közmondás s csakis ezzel lehet megmagyarázni azt a bámulatos rekordot, a melyet Rehde Rezső berlini müépitész az ivásban elért. A télen egyszer ittas állapotban botrányt csinált s a rendőrtisztviselőket meg akarta vesztegetni, igy került aztán a vádlottak padjára, a hol azzal védekezett, hogy akkor kissé többet ivott a szokottnál. Rehde oly óriási mennyiségü borról, sörről és cognacról számolt be a bíróság előtt, hogy az kételkedett igazmondásában s hivatalos vizsgálatot inditott, megtudni azt, hogy mennyit ivott hát csakugyan a mérnök. A tanuvallomások azután beigazolták Rehde állitását, a ki daczára annak, maga mesélte el még a részleteket is és világosan emlékezett, melyik korcsmából hová ment. A mérnök február 28-án este 9—11-ig egy borozóban ült s ez idő alatt hat üveg Mosel-bort ivott meg. Ezután egy sörcsarnokban öt palaczk sört fogyasztott el, mindig egyedül. Ekkor beült egy kocsiba, mondván, hogy aznapra elég lesz, de az uton, mint elbeszélte, megszomjazott s betért egy ismerős vendéglőbe. Ott a jelenvolt vendégek és a pinczérek egyhangu vallomása szerint nyolcz félliter sört és öt pohár cognacot ivott meg. Ezután fölkerekedett s az utcza másik oldalán levő korcsmába ment át. Öt korsó sört, négy pohár cognacot, két üveg vörös bort és két üveg pezsgőt öntött le a torkán, a mely után már maga is beismerte, hogy ugy gondolja, mintha sokat ivott volna és széles jókedvében csinálta az utczai botrányokat. A törvényszék betegségnek minősitette a mérnök iszákosságát s ezt enyhitő körülménynek tudva be, csupán 450 márka pénzbüntetésre itélte.

— **„Ágostai hitvallásu evangélikus".** A belügyminiszter valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez körrendeletet intézett, melynek értelmében az ágostai hitvallásu evangélikus vallás bejegyzésre vonatkozó azon rendelkezést, mely szerint ezen vallás az állami anyakönyvekben „ágostai evangélikusnak" irandó, oda módositja, hogy ezen vallásfelekezet az anyakönyvekbe ezután mindenkor *ágostai hitvallásu evangelikus* elnevezéssel jegyzendő be.

— **Szeged millenniumi ünnepe.** Szeged szeptember 6-án üli meg az ezredéves haza emlékünnepét. Ez alkalommal adják át a Tiszaparton ujonnan épült nagyarányu, szép kulturpalotát, melyben a hires Somogyi-könyvtár és a szegedi irók Dugonits-társasága találnak méltó otthont. E napon nyilik meg a szegény vasutasok gyermekei számára berendezett konviktus is, melyben 350 iskolás diák számára van hely. Délelőtt istentisztelet és ünnepi közgyülés, délután gazdag müsoru népünnepély lesz, melyet a szegedi nőipar-egyesület rendez. Ez ünnepen élőképek és szinelőadások lesznek, melyek rendező-

sét Szommer Ede zenetanár, az egylet buzgó titkára vezeti, ki ez ünnep dolgában Budapestre érkezett. Bánffy, Wlassics és Dániel miniszterek kilátásba helyezték, hogy részt vesznek Szeged lélekemelő ünnepélyén.

— **Képes levelező-lap.** A legujabb postai ujdonság Magyarországon most a levelező-lapok képekkel. Csinos kivitelü tájkép és hazánk történetében szerepelt nagy férfiak arczképei disziitik a levelezésre szánt kartonlapokat, melyek ezideig 24 változatban kerültek forgalomba. A képek ezek: 1. Budapesti szinházak. 2. Árpád a vezérekkel. 3. Ferencz József-tér, az akadémia. 4. Pozsony, Dévény. 5. Nemzeti Muzeum. 6. Visegrád. Esztergom. 7. Az ezredéves országos kiállitás történelmi főcsoportjának épületei. 8. Zágráb. 9. Szent István-napi körmenet. 10. Moriamur pro rege nostro Mária Terézia. 11. Ferencz József király koronázása. 12. Plitviczai tavak. 13. Hunyady János. 14. Rákóczy Ferencz bevonulása Munkács-a. 15. Fiumei kikötő. 16. Ezredéves orsz. kiállitás, Magyar-utcza és a templom. 17. Herkules fürdő. 18. A régi magyar vallásból a táltos. 19. Aratási jelenet Nógrádvármegyében. 20. Ezredéves orsz. kiállitás. I. Főbejárat. II. Főbejárat. 21. Budapest: Műcsarnok. 22. Ezredéves orsz. kiállitás: Iparcsarnok. 23. Az uj országháza. 24. Beczkó, Trencsén, Sztrecsno.

— **A világ leghatalmasabb hidja.** Óriási hidnak épitését vették tervbe Amerikában, a mely a világ eddig létező összes hidjait fölülmulja méreteinek nagysága által. A hid a Hudson folyó északi ága fölött épül. Az uj világcsoda érczből készül, pillérei 200 méter magasak lesznek s az alapzatot 42 méternyire épitik a folyó fenéktalajába. A pillérek óriási távolsága lehetővé teszi, hogy a legnagyobb hajók is minden nehézség nélkül közlekedhessenek s egymást bárminő nagy számban is kikerülhessék. Számos vasutvonal vonatai fognak a hidon át haladni, ezerre teszik a számát a naponta rajta közlekedő vonatoknak. A hatalmas épitmény költséget 360 millió forintra tervezik.

x **Egy szepességi** (Szepes-Szombati) uri család kis fiát jó családhoz leánygyermekért cserébe adná. — Tudakozódhatni Harsányi Béla törvényszéki birónál.

Táviratok.

— *A Debreczeni Ellenőr* saját tudósitójától. —

Lobanoff herczeg — bukás előtt.

Budapest, augusztus 17. Pétervárról sürgönyzik: Lobanoff herczeg konstantinápolyi, athéni és szófiai sikertelen politikáját illetékes helyen helytelenitik, minek következtében állása megrendült.

Győzelmes debreczeni dalárok.

Budapest, augusztus 17. A millennáris országos dalversenyen ismét fényes diadalt arattak a debreczeni dalosok. Ezuttal nem osztottak dijakat, érmeket, hanem oklevelekkel tüntették ki a közremüködő dalegyleteket. A jury meghozván itéletét, az eredmény a következő:

1. *Kitüntetéssel oklevelet* nyertek: a **debreczeni dalegylet,** továbbá a szatmári, szegedi, kassai, győri, kecskeméti, rimaszombati, szegszárdi, temesvári gyárvezetők, egri dalegyletek, összesen tizen.

2. *Dicsérő oklevelet* kaptak: aradi, makói, kecskeméti, n.-károlyi, ujvidéki, miskolczi, komáromi, nyiregyházai, ungvári és zombori dalárdák.

3. *Elismerésben* részesültek: a békéscsabai, az ifju **debreczeni munkás-dalegylet,** m.-szigeti polgári dalkör, m.-turi és zilahi dalkör.

A tordai- és maros-vásárhelyi dalkörök visszaléptek. Az országos dalárszövetség közgyülésén is nagy kitüntetés érte a debreczenieket. *Lengyel* Imrét, a debreczeni dalegylet örökös diszelnökét alelnöknek, *Márk* Endrét pedig választmányi tagnak választották meg egyhangulag.

Gyermekének gyilkosa.

Budapest, augusztus 17. Dakula Anna 23 éves napszámosnőnek tegnap a kőbányai Munitipal-féle téglagyárban leánya született. Mivel a gyermek atyja roszul fogadta, az anya annyira elkeseredett, hogy az ártatlan csecsemőt a gyár telepén lévő tóba dobta s oda veszett. A gyilkos anyát letartóztatták.

Török-görög viszály.

Budapest, augusztus 17. Athénben az a hir, hogy a porta jegyzéket intézett a görög kormányhoz, melyben a krétai és maczedoniai zavargásokért Görögországot teszi felelőssé — nagy izgatottságot idézett elő. A hir azonban mindeddig nem nyert megerősitést, sőt a félhivatalos sajtó a leghatározottabb formában megczáfolja azt.

Nyugtalankodó szerbek.

Budapest, augusztus 17. Belgrádból jelentik: A kormány a hozzá közelálló lapokban az ó-szerbiai helyzetről a legnyugtalanitóbb hireket terjeszti, melyek szerint az ottani szerbek az arnauták részéről igen rosz bánásmódban részesülnek. Egyben felhivják a szerbeket, hogy testvéreiket vegyék oltalmuk alá. Ezen manővérnek az a czélja, hogy a kormánynak legyen oka az ó-szerbiai ügyekbe beleavatkozni.

Török pénzügyek.

Budapest, augusztus 17. Belgrádból irják: Lapsac báró, az Otoncán-bank kiküldöttje ma innen Párisba utazott. Lapsac a pénzügyminiszterhez jegyzéket küldött, melyben az egyedárusági kezelőség pénztárának vezetését illetőleg több kifogást tesz s sürgeti, hogy a zálogban lévő állami bevételek jövedelmét hiány nélkül szolgáltassák be.

Halálos elgázolás.

Budapest, augusztus 17. Vasárnap délelőtt az Erzsébet-körut 1. sz. a. ház előtt a 8-ik számu villamos kocsi elgázolta Simon Gergely 25 éves háziszolgát. A szerencsétlen embert annyira széttépték a kerekek, hogy nyomban meghalt. A tanuk állitása szerint Reder János vezető volt a hibás, a ki a kocsit nem fékezte eléggé. A rendőrség letartóztatta.

Radikálisok Sándor szerb király ellen.

Budapest, augusztus 17. Belgrádból ugyan furcsa dolgokról értesitenek. A radikális központi bizottság ugyanis egyhangulag elhatározta, hogy a királyi udvarral minden érintkezést megszakit. Az „*Odjek*“ czimü lap a király születésnapján tüntetőleg nem jelent meg. A viszonyok Szerbiában az uralkodó házzal szemben határozottan megváltoztak.

Válság-hirek Bulgáriából.

Budapest, augusztus 17. Szófiai táviratok szerint a helyzet Bulgáriában nagyon komoly. Az országban erősen hiszik, hogy az oroszbarát-párt a Jankoff-Karaveloff kabinettel fog kormányra jutni.

A czár Montenegróban.

Budapest, augusztus 17. Elterjedt hirek szerint a czárnak szándékában van, hogy francziaországi utja után lemegy Montenegróba és Miklós fejedelmet Cettinjében meglátogatja.

Hirek Athénből.

Budapest, augusztus 17. Athénből táviratozzák, hogy a görög hadügyminiszter köriratot intézett a katonai hatósághoz, melyben az összes katonai tisztikaroknak megtiltja, hogy politikai, vagy egyébféle agitáló egyesületek ülésein részt vegyenek. A tilalom ellen vétő tisztek fegyelmi eljárás alá esnek.

Dal a Pokolról.

Az életuntnak ép közép-felében
Ahol megáll a villamos vasut
Egy nagy kapuhoz révedezve léptem,
Lám itt az ember a *Pokol*-ba jut.
És akinek nincs semminémü dolga,
Miért ne jutna olykor a *Pokol*-ba?
Egy koronáért sok-sok órahosszat
Az alvilágban vigan szórakozhat.

Ott áll kapuján földalatti fénynyel
És aki látta mind-mind földerült;
Ki itt belépsz, ne hagyj föl a reménnyel
Hogy érdekeset látsz és nagyszerüt.
Beléptem én is borzadva, fázva,
S ahogy levettem ott a kalapot
A Czerberus azt mondta: „Jó napot!“

Parancsol itt végkép megszállni nálunk
Vagy uraságod csak vizitbe jött?
Ha kell szobával tizzel is szolgálunk
Olcsók az árak mostan szerfölött.
Oh köszönöm — feleltem — egyelőre
Ki is szeretnék jutni még belőle.
Habár megvallom, ez a szürke hely
Határozottan szörnyen érdekel

A Czerberus bizalmasan mosolygott:
„Legyen vendégem egy órára csak.
Majd elcsinálom valahogy a dolgot,
Hogy uraságod mégis itt ragad!
Amit itt lát kivül-belül e házon,
Azt majd kegyednek végig magyarázom
S ha nem marad nálunk akkor se végleg,
Ugy uraságod nem költői lélek“.

Karonfogva a Czerberus, lebegtünk
És könnyü voltam mint a hópehely.
Lelkek lebegtek mindenütt felettünk
Haj, egy nagyon modern világ e hely
Amit mi még csupán óhajva sejtünk
S nem tudva őt, gyakorta könyet ejtünk.
A repülésnek sulyos titkait,
A legnagyobb szamár is tudja itt.

S hogy a *Pokol* legén mi átsuhantunk
És azt se mondtunk, hogy: kelep, kelep.
Láttam nagyon jól, hogy e hely alattunk
Egy klimatikus gyógyfürdő-telep.
Magukat itt jól mind a lelkek
Nyáron agg ember jégmezőn hüselhet
Télen pedig, ha neki fázni tetszik
A tüz titokban nagyszerüen melegszik.

Kit bánt a csuz, vagy nagyszabásu köszvény
Itt a pokolban gyógyulásra lel.
Magát forró szurokban megfürösztvén,
Mint ballerina oly vigan szökell...
És aki hive mindenféle sportnak
Nagy zsákokat föl a hegyre hordhat.
Vagy ő vele magával néha nap
Az ördögök lawn-tenniszt játszanak.

S lelkemen át irigység rezdül
E sok mulatság nékem but okoz,
„Hát igy jut minden poklokon keresztül,
Akit szerencsés sorsa idehoz!“
Én maghatottan uszva sürü könyben
A Czerberusnak hosszan megköszöntem.
Hogy ő aki ez ügyhöz szörnyen ért,
Nagy utamon oly hiven elkisért.

S hogy elbucsuztunk ezen a nagy estén
És kifelé ballagtam gond teli.
Tekintetem megakadt egy menyecskén
A szeme kék, a termete deli...
A „*Pokol*"-ból jött ő is megnyugodva
És mosolyogva, halkan azt susogta:
„Ha az egész *Pokol* csak ennyi, pardon,
Ezt valahogy mégis csak kitartom.

Elta.

CSARNOK.

A mohácsi csata.

Irta: **Fraknói Vilmos.**

(Folytatás.)

Erre sietve megindultak; azt a helyet, a hol kevéssel azelőtt a csata folyt, számos magyarnak, de még több töröknek holtteste födi; köztük néhány sebesült feküdt. Ez alatt mig a mieink vitézül üzték az ellenséget és vele küzdöttek, a királyi csapat pedig oly sebességgel, a mint azt a nehéz fegyverzet engedte, odasietett, a jobb szárny ingadozni kezdett és onnan többen futásnak eredtek; véleményem szerint azon rémület hatása alatt, a mit az ágyuk tüzelése gerjesztett. A sürün tüzelő ágyuk golyói, melyek a király oldala mellett levők feje fölött is repültek, mindenfele általános rémületet idézett elő. Ugyanazon időben sorainkból eltünt a király; vagy megelőzte az előtte lévő harczsorokat (mert előlegesen elhatároztatott, hogy a király sehol se állapodjék meg), vagy pedig azok, kik háta mögött voltak elhelyezve, a csatából kiragadták. Mind a két eset lehetséges. Vannak, a kik állitják, hogy csapata sorait megelőzve, élére állott, és ott az ellenséggel férfiasan harczolt. Ezt én sem megerősiteni, sem tagadni nem merem.

Azt bizonyosan tudom, hogy a mikor az ellenség ágyuinak tüzelése és a jobb szárnyon a futás kezdetét vette, a király sorainkban a részére kijelölt helyen már nem volt látható. Majdnem egy időben az esztergomi érsek és mások is, kiknek a király közelében volt helyük, szintén eltüntek. Én a király elveszteért a felelősséget nem háritom azokra, kiknek őt megőrizni volt hivatásuk, sem azokra, kik őt netalán idő előtt a csatából kiragadták; szerencsétlen végzetünk hozta magával, hogy necsak a külső ellenségtől szenvedjünk sulyos csapásokat, hanem a királyválasztás alkalmából belső viszályoktól is zaklattassunk...De térjünk vissza tárgyunkhoz. A királyi sereg, ámbár rémülettől megszállva futásra gondolt, ezután is még soká harczol; nem többé a tág sikságon, hanem az ágyuk előtt, melyektől alig tiz lépésnyi távolságban állottunk. Végre, a mikor nemcsak a rémület, hanem az ágyulövések füstje is mindent betöltött, ugy, hogy látni sem lehetett, a sereg nagy része kényszeritve volt a mocsarakkal határos völgybe leszállani, mig a többiek az ágyuk előtt még mindig vitézül harczoltak. Egyébiránt azok is, kik leszállottak a völgybe, visszatértek a csata helyszinére és a viadalt megujitották, de a mikor az ágyuk tüzelését és füstjét többé nem voltak képesek kiállani, a sereg nagy része futásnak eredvén, szintén menekülni kényszerültek. Igy tehát mindnyájan megfutamodtak, többnyire azon irányban, a honnan kevéssel előbb a győzelem reménységével lelkünkben jöttünk és a tábor felé, melyet az ellenség előbb kifosztott és földult és az ott talált magyarok tetemei födtek. Az ellenség, a mieink futását szemlélvén, mivel vagy cselt gyanitott, vagy pedig a csatában kifáradott, hadállásából nem mozdult ki, és a mieink üldözésétől tartózkodott. Ennek, az éjszaka beálltának és a megindult erős esőnek köszönhették sokan menekülésüket. A csata másfél óráig tartott."

Szulejmán szultán táborában a hadjáratokról hivatalos naplót vezettek. Ebben a mohácsi csata lefolyását a következőképen találjuk elbeszélve:

„Az egész győzelmes (török) hadsereg...délután két óra előtt megérkezett a mohácsi mezőre, a haszontalan gyaurok (keresztények) elé. Ibrahim pasa a ruméliai sereggel elől foglalt állást, a császár pedig mögötte állott az anatoliai sereggel és a janicsárokkal. A feslett életü hitetlenek néhány ágyugolyót lőttek el, melyeknek egyike a jobb szárnyon esett el s táboruk előtt álltak, több harczvonalba fölállitva. A mi részünkön nyugodtak maradtak, mivel még nem érkezett el az alkalmas idő s ember és állat fáradt volt. Mikor épen azt határozták el (t. i. a szultán hadi tanácsában), hogy majd reggel kezdődjék meg a harcz, a délutáni imádság (négy óra) idején, az alávaló hitetlenek egyszerre megmozdultak és felénk jöttek. Ekkor a mieink is megindultak és az ágyuból tüzelni kezdettek, de nem tudtak nekik ártani. Amazok seregüket három részre osztották. Az egyik csapat, melyben a harczosok tetőtől talpig vassal voltak födve és vas-lándzsát tartottak kezökben, az ellőtt ágyu- és puskagolyókkal teljességgel nem törődve, minden félelem nélkül vágtatott Ibraim basa ruméliai beglerbég ellen. Ez a ruméliai hadtest, mivel még szét volt szóródva, nem birt ellenállani és egy része a császár felé futott. A másik (t. i. magyar) csapat Jahja basa és a boszniai bég ellen intézett támadást és az ő csatarendjüket kettészakitotta. A gonoszszivü király pedig, többi nyomorult katonaságával, felséges császárukra és az anatoliai seregre rohant. A janicsárok hadosztálya háromszor vagy négyszer támadta meg puskatüzzel és visszaszoritani igykezett az alávaló gyaurokat. Végre a felséges Isten és próféta segélyével erőt vévén az iszlam népe, visszaszoritotta a gonoszokat, a kiknek ujabb támadásra nem volt erejük, és ugy apritotta őket, mint a kutyákat..A gyaurok közül körölbelől négyezer lovas és ötvenezer gyalogos költözött a pokolba; az iszlam hivei közül pedig mintegy ötven vagy hatvan ember lett vértanuvá."

A magyar halottak számát a napló e helyen megkétszerezi; szeptember 3-án, mikor a csatatéren talált tetemek megszámlálásáról és eltemetéséről szól, ezt a számot csak huszonnégyezerre teszi. Hogy a törökök veszteségéről szóló adat hitelre nem tarthat igényt, kétségtelenül igazolja maga a napló, mely a magyarok vitézségéről és elszántságáról bár akaratlanul is, az elismerés hangján emlékszik meg.

Szulejman abban a véleményben volt, hogy a magyar seregnek csak egy részével ütközött meg, és ujabb támadást várván a futamodók üldözéséről, óvatosan tartózkodott s seregét egész éjen át hadi állásban tartotta. Csak másnap reggel győződött meg arról, hogy döntő győzelmet aratott. Ekkor tábort ütött a mohácsi síkon és öt napig ott időzött. Onnan egész seregével az ország fővárosa felé indult. Szeptember 12-én tartotta bevonulását királyaink székhelyére.

Feltartóztására senki sem tett kisérletet. A királyné, a mint augusztus 30-án este a mohácsi csatavesztés hirét vette, Pozsonyba menekült, a hová őt a vagyonosabb lakosok követték; a vár őrség nélkül maradt.

(Vége köv.)

Szerkesztői posta.

Egy kálvinista. Kérdését, amely mélyen belevág a mi sok beteges tünetekkel küzdő egyházi életünkbe, szórul-szóra ide igtatjuk: „Mélyen tisztelt Szerkesztő ur! Miért van az nálunk, Debreczenben, reformátusoknál, hogy midőn egy lelkész távol van, theologus végzi helyette az istenitiszteletet, holott pedig városunkban több lelkész és káplán van, kik helyettesithetnék őt. Igaz ugyan, hogy egy predikációt elmondhat egy theologus is; de vasárnap délelőtt, Magyarország legnagyobb ref. ekklézsiájában, egy rendes lelkészhez illene az. Becses felvilágositását a szerkesztői rovatban várja egy *kálvinista*." Ön a saját kérdésére bizonyára épen olyan könnyen megtalálja a feleletet a Debreczeni Ellenőr nélkül is, mint mi. De meg fog nekünk bocsátani, ha a fölvetett kérdéssel bővebben nem foglalkozunk, mert akkor kénytelenek volnánk kellemetlen dolgokat irni; nagyon kellemetleneket nem csupán a debreczeni papok — tisztelet a kivételeknek — hanem a hazai lelkészi karra nézve. Egyházi lapjaink minduntalan üres templomokról, a világi elem veszedelmesen növekedő közönyéről, a felekezeti öntudat haldoklásáról, a valláserkölcsi élet rohamos hanyatlásáról panaszolkodnak. De mi ugy véljük, hogy ezen betegségi szimptomák oka nem csupán a kor elfajult materiális szellemében rejlik, — hanem hibásak maguk a lelkész urak is. Mintha ma a papok lelkéből is épen ugy, mint más közönséges századvégi halandók kebeléből, eltünnék az idealizmus. Sokak előtt nem Isten országának terjesztése és dicsősége a főczél, hanem saját földi existenciájuk biztositása. — Többet foglalatoskodnak saját egyéni és anyagi érdekeikkel, mint a jó pásztor gondjaival. Csak azt a kötelességet igyekeznek a látszat kedvéért elvégezni, a mit a kánonok előirnak. Azonkivül nem sokat törődnek hiveik lelki szükségeivel és a curapastoralissal. — Mindezt nagy általánosságban mondjuk; de hogy kivételek is vannak, mint mindenben, az is bizonyos. Ami közelebbről az Ön kérdését illeti, biz az eléggé szomoru, hogy a debreczeni hiveknek többször van szerencséjük káplánokhoz és theologusokhoz a katedrákban, mint rendes lelkészekhez. De hát némi mentségül szolgáljon önnek és mindazok előtt akik ugy éreznek és gondolkoznak mint ön, egy *vis major*, amivel mégis számolnunk kell — az, hogy hat rendes lelkészünk közül kettő olyan öreg ember, akiktől már csakugyan nem lehet kivánni, hogy sürün álljanak a katedrába.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1896. május hó 1-től.

Egységes vasuti idő szerint.

Debreczenből indul:			ó.	p.
Budapest—Nagyvárad-felé		hajn.	4	—
Budapest felé (gyorsvonat)		reg.	8	46
Budapest—Nagyvárad felé		d. u.	12	36
Budapest—Nagyvárad felé		este	10	31
Nagyváradra, (P.-Ladánytól gy. v.)		d. u.	3	46
P.-Ladányig (minden kedden)		déli	12	—
Csak P.-Ladányig		este	8	15
Szatmár—M.-Sziget felé		d. u.	4	07
Szatmár—M.-Sziget felé		este	8	—
Szatmár—M.-Sziget felé		éjjel	3	05
Csak Szatmárig		reg.	5	30
Miskolcz—Kassa felé*		reg.	8	25
Miskolcz—Kassa felé**		este	8	10
Szerencs-S.—A.-Ujhely-Kassa felé		d. u.	4	02
H.-Böszörmény—Büd-Sz.-Mihály-felé	m. áll. v.-tól	reg.	5	28
	vásártérről	reg.	5	51
	m. áll. v.-tól	d. u.	3	57
	vásártérről	d. u.	4	10
Füzes-Abony felé (m. áll. v.-tól)		reg.	4	46
„ „ „ (vásártérről)		reg.	5	—
Ohat-Kócs-Polgár felé m. áll. v.-tól		d. u.	4	12
„ „ „ „ (vásártérről)		d. u.	4	24
Derecske—Nagy-Léta felé		reg.	8	35
Derecske—Nagy-Léta felé		d. u.	4	17
Budapestre érkezik:				
A hajnali 4 órakor induló sz. v.		déli	12	—
A reggel 8 ó. 40 p.-kor induló gy.-v.		d. u.	1	50
A déli 12 ó. 36 p.-kor induló sz.-v.		este	8	10
Az este 10 ó. 31 p.-kor induló sz.-v.		reg.	8	45

* Közvetlen kocsi Kassára érk. 3 óra 30 p.

** Poprád-Felkára érk. jun. 1-től szept. 15-ig.

Budapestről—Debreczenbe indul:			
A d. u. 3 ó. 47 p.-kor érkező sz.-v.	reg.	9	40
Az este 7 ó. 09 p.-kor érkező gy.-v.	d. u.	2	15
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező sz.-v.	este	7	05
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező sz.-v. (P.-Ladányig gy.-v. átszállással.)	este	9	15
A reggel 7 ó. 20 p.-kor érkező sz.v.	éjjel	11	—
Debreczenbe érkezik:			
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	8	47
Budapest—Nagyvárad felől gy.-v.	este	7	09
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel	2	40
Budapest—Nagyvárad felől	reg.	7	20
Nagyvárad felől (P.-Ladányig gy.v.)	reg.	5	12
M.-Sziget—Szatmár felől	reg.	7	50
M.-Sziget—Szatmár felől	d. u.	12	15

Debreczenbe érkezik:

M.-Sziget—Szatmár felől		este	10 16
Csak Szatmárról		este	6 58
Kassa—Miskolcz felől*		reg.	8 07
Kassa-S.-A.-Ujhely-Szerencs felől		este	12 21
Kassa—Miskolcz felől**		este	7 50
B.-Szt.-Mihály	vásártérre	reg.	8 03
	m.áll. v.-hoz	déli	8 17
H.-Böszörmény felől	vásártérre	este	6 30
	m. áll. v.-hoz	este	6 49
F.-Abony felől (vásártérre)		d. u.	5 20
F.-Abony „ (m. áll. v.-hoz)		d. u.	5 32
Ohat-Kócs-Polgár felől (vásártérre)		reg.	7 44
Ohat-Kócs-Polgár „ (m. á. v.-hoz)		reg.	8 —
Derecske—Nagy-Léta felől		reg.	7 25
Derecske—Nagy-Léta felől		d. u.	3 18

* Poprád-Felkáról indul jun. 1-től szept. 15-ig, este 10 ó. 37 p. gy. v.
** Közvetlen kocsi Kassáról ind. 12 ó. 31 p. d. u.

Bérkocsik dijszabályzata.

	Két lovas	Egy lovas
I. Napszámra:		
Egész napra, reggeli 7 órától esti 9 óráig	5 —	3 —
Fél napra, reggeli 6 órától d. u. 1-ig, vagy d. u. 1-től esti 9 óráig	3 —	2 —
II. Óraszámra.		
Fél órára	— 40	— 30
¾ órára	— 60	— 45
Egy egész órára	— 80	— 60
Minden következő órára	— 40	— 30
Az utolsó órán tul félórára v. kevesebb időre	— 20	— 15
III. Egyes járatokért.		
Megállapodás és visszamenet nélkül a város sorompóin belül	— 50	— 3'
IV. Meghatározott járatok.		
Temetéseknél (valláskülönbség nélkül), ha a végtisztesség a templomban történik	—	—
A temetőbe ki és vissza	2 —	1 40
A háztól egyenesen a temetőbe ki és vissza	1 20	— 80
A szinházba menet	— 60	— 4'
A szinházból jövet	— 80	— 60
Bármely vasuti indóház vagy raktárhoz nappal menet vagy jövet kézi táskával	— 50	— 30
Éjjel menet vagy jövet kézi táskával	80	— 60
A kocsis mellé elhelyezett minden darab málha után külön 10 kr. dij jár.	—	—
A korcsolyázó, vagy csónakázó tóhoz, czukor-gyár, légszesz-gyár, kertészeti egylet és gőzmalomhoz menet vagy jövet	— 50	— 30
Menet és visszajövet egy órai várakozással	— 80	— 60
A nagyerdei fürdőlázhoz, polgári vagy katonai lövöldéhez menet vagy jövet	50	30
Menet és jövet egy órai várakozással	1 —	70
Minden következő órára	— 60	— 40
Külső barom- és lóvásártérre oda és vissza egy órai várakozással	1 20	— 90
Minden következő órára	— 40	— 30
Katonai laktanyához és katonai kórházhoz menet vagy jövet	— 50	— 30
Menet és visszajövet 1 órai várakozással	— 80	— 60
Minden további órára	— 40	— 30

A dijak reggeli 6 órától esti 9 óráig számittatnak.

Kiadó és laptulajdonos:
„Csokonai" nyomda és kiadó részvénytársaság.
Felelős szerkesztő: **Koncz Ákos.**

Ügyvédi irodámat
dr. Fráter Imre orvos ur házába
N.-Várad-u. 2122. sz. a.
helyeztem át.
Dr. Freund Jenő,
745—3—3 **ügyvéd.**

Ház-eladás.

A Péterfia-utcza 939. számu szolid épitésü, több utczai s udvari szobából álló, továbbá bor- és jég-pincze, kuglizó és tágas udvarral biró ház, mely vendéglőnek igen alkalmas, szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágositást **Bayer és Bauernebl** serfőzdéje nyujt **Kassán.**

742—3—2

Tüdővész és asztma.

Hatvan éves vagyok és körülbelől két év óta szenvedek tüdővészben és aszthmában. Az előbbi köhögéssel volt egybekötve, mely fehér köpedelemmel kétszereződött. Ennek következménye azután lesoványodás és mellfájdalmak lettek; lábaim állandóan hidegek voltak, étvágyam csekély, az alvás hiányos és a járkálásban a lélekzet nehézsége igen hátrált. Elgyengülés állott be, a mi, tekintetbe véve, hivatásomat, mint erdész, a melynél tudvalevőleg sokat kell járkálni, nagyon nehezitette. Felgyógyult emberek hála- és köszönetnyilvánitásainak olvasásából figyelmes lettem Weidhaas Pál ur — Niederlössnitz (Drezda mellett) Hohestrasse 57. — gyógymódjára, melyre magamat elszántam és daczára annak, hogy a gyógymódot nem is használtam pontosan, előirás szerint, betegségem teljesen jára fordult, a miért is ezen gyógymódot minden szenvedőnek szivemből ajánlhatom. **Matthe**, erdész Hermenhagenben, Bartenstein mellett.

Hitelesitve a hermenhageni elöljáróság által.

2—419—4—2

Egy elhanyagolt gyógyfürdő ujjászervezése.

Egy elhanyagolt gyógyfürdő ujjászervezése.

A méltóságos **gróf Vay Ádám** ur tulajdonát képező rendkivüli szép fekvésü

Turvékonya (Máriavölgyi)

fürdő (szinyér-váraljai vasuti állomástól 2 órányira Vámfalu mellett, kocsi mindig kapható Váraljan) igazgatósága mindent elkövet az igen kellemes táju s kitünő klimatikus, erdős, völgyes helyen elterülő fürdőhelyiség rendszeresitése érdekében.

Kaphatók jó, száraz, egészséges lakások s csak 40—60—80 krajczárjával számittatnak.

Van 12 különböző remek gyógyforrása, melyek közül különösen a kénes, hasonló a **Parádi,** gleichenbergi, budai keserüvizekkel és dus szénsav tartalmuknál fogva borral keverve kellemes, üditő italul szolgál, timsós, vasas, mint a viski, szikes, erős szénsavas források lesznek biztos hatással alkalmazva. Egy fürdő 40 és 50 kr. Igen jó magyar konyha, jégbe hütött italok igen mérsékelt s felsorolt árakon kaphatók.

Étlap a turvékonyi fürdő termeiben:

Meleg ételek.

Egy adag leves	10 kr.
„ „ magyar gulyás	20 „
„ „ marhahus szószszal	20 „
„ főzelék auflággal	20 „
„ „ auflág nélkül	10 „
„ egész ebéd	70 „

Pecsenyék.

Egy adag bélszin szószszal	35 kr.
„ marha-szelet	30 „
„ fo hagymás sült	35 „
„ rostélyos hagymával	30 „
„ sertés karmonadli	30 „
„ böftök tojással	40 „
„ rántott csirke	40 „
„ paprikás csirke	40 „
„ rucza sült	35 „
„ liba-sült	35 „
„ borju-szelet	40 „

Tészták.

Főtt v. sült tészta egy adag	20 kr.

Hideg ételek.

Sonka egy adag	35 kr.
Sonka fél adag	20 „
Szalámi egy adag 20 kr., fél adag	15 „
Füstölt nyelv	25 „
Vaj retekkel	15 „
Liptai turó	15 „
Ementhali sajt	20 „
Groi v. kárpáti sajt	15 „
Saláta	10 „
Fehér kávé egész adag	20 „
„ „ kis adag	12 „
Fekete kávé	12 „
Egy pohár tej	10 „

Dréher-féle sörök.

Egy üveg sör	20 kr.
Egy pohárral	10 „

Borok. Egy liter schiller 36 kr. Egy liter sikárlói fehér 36 kr., ugyszintén különféle csemege-borok, valamint franczia és magyar pezsgők leszállitott árakon.

732—3 3 **Trefán Mihály,** vendéglős.

Posta és távirda Avas-Felsőfalun. — Fürdőorvos helyben.

Mindennemü felvilágositással szolgál: **A turvékonyi fürdőigazgatóság.**

Értekezhetni, utasitásokat s tájékoztatásokat kaphatni Szatmáron.

Zommer Károly nagykereskedőnél.

Értekezhetni s utasitásokat lehet szerezni Zommer Károlynál Szatmáron.

Értekezhetni s utasitásokat lehet szerezni Zommer Károlynál Szatmáron.

Egy elhanyagolt gyógyfürdő ujjászervezése.

„Csokonai" nyomda és kiadó r.-t. nyomása. 1896.